

Psychologia ogólna

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna (K)		Cykl dydaktyczny 2023/24
Specjalność -		Kod zajęć 13PPKN.510.10368.23
Jednostka organizacyjna Wydział Pedagogiczno-Artystyczny w Kaliszu		Języki wykładowe polski
Poziom studiów studia jednolite magisterskie		Obligatoryjność Obowiązkowy
Forma studiów studia niestacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty ogólne
Profil studiów profil ogólnoakademicki		
Koordynator zajęć	Józef Nawrocki	
Prowadzący zajęcia	Józef Nawrocki	
Okres Semestr 1	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 8, Egzamin • Ćwiczenia: 16, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 4

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Ukazanie natury psychologii – psychologii jako nauki, jej relacji wobec innych dziedzin wiedzy, jej metod badań i związanych z nimi problemów etycznych.
C2	Zapoznanie z koncepcjami psychologicznymi człowieka – zbiorami założeń na temat tego co w ludziach jest uniwersalne i ponadczasowe.
C3	Przedstawienie podstawowych pojęć, terminów, zjawisk i procesów psychicznych oraz prawidłowości rządzących zachowaniem się człowieka.
C4	Ukształtowanie u studentów przekonania o istotnej roli psychologii w kształceniu i pracy nauczyciela.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	zna podstawowe pojęcia, terminy, zjawiska i procesy psychiczne człowieka oraz podstawowe metody badań ludzkiej psychiki.	A3.W1, PPK_K5_W04	Test, Prezentacja multimedialna
W2	zna podstawowe kierunki psychologiczne oraz koncepcje psychologiczne człowieka.	A3.W1, PPK_K5_W04	Test
W3	zna podstawowe pojęcia i prawidłowości uczenia się.	A3.W1, A3.W3, PPK_K5_W04	Test
Umiejętności - Student/ka:			
U1	definiuje, opisuje, klasyfikuje, charakteryzuje i wyjaśnia: podstawowe pojęcia, terminy, zjawiska i procesy psychiczne człowieka oraz podstawowe metody badań ludzkiej psychiki.	A3.U1, PPK_K5_U01	Test, Prezentacja multimedialna
U2	definiuje, opisuje, klasyfikuje, charakteryzuje i wyjaśnia: podstawowe kierunki psychologiczne oraz koncepcje psychologiczne człowieka.	A3.U1, PPK_K5_U01	Test, Prezentacja multimedialna
U3	definiuje, opisuje, klasyfikuje, charakteryzuje i wyjaśnia: podstawowe pojęcia i prawidłowości uczenia się.	A3.U3, PPK_K5_U01, PPK_K5_U06	Test, Prezentacja multimedialna
U4	porównuje, klasyfikuje, wybiera i posługuje się odpowiednimi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania motywów i wzorów ludzkich zachowań i na tej podstawie formułuje wnioski istotne dla celów zawodowych.	A3.U6, PPK_K5_U01, PPK_K5_U07	Test
U5	wykorzystuje podstawowe ujęcia teoretyczne z zakresu psychologii w celu analizy i rozwiązywania złożonych problemów edukacyjnych.	A3.U1, A3.U4, A3.U5, PPK_K5_U01, PPK_K5_U07	Test
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	jest świadomy poziomu swojej wiedzy i umiejętności oraz istnienia etycznych problemów badań psychologicznych - potrafi podać i scharakteryzować konkretne przykłady tego typu badań (badania Stanleya Milgrama nad posłuszeństwem oraz „symulowane więzienie” Philipa Zimbardo), które najczęściej cytuje się w kontekście problemów etycznych.	A3.K1, A3.K2, A3.K3, PPK_K5_K01, PPK_K5_K03, PPK_K5_K06	Test
K2	sprawnie komunikuje się z przedstawicielami odmiennych światopoglądów i postaw, różnych środowisk i kręgów kulturowych, wykorzystując zasady asertywności i etyki.	A3.K1, A3.K2, A3.K3, PPK_K5_K01, PPK_K5_K02, PPK_K5_K03, PPK_K5_K06	Prezentacja multimedialna
K3	odznacza się odpowiedzialnością wobec ludzi oraz wykazuje wrażliwość etyczną związaną z własną pracą i udziałem w różnych formach życia zbiorowego.	A3.K1, A3.K2, PPK_K5_K01, PPK_K5_K02, PPK_K5_K03, PPK_K5_K06	Prezentacja multimedialna
K4	samodzielnie zdobywa wiedzę, korzystając z wskazanych źródeł.	A3.K1, A3.K3, PPK_K5_K04	Test, Prezentacja multimedialna

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Przedmiot psychologii a) tradycyjne i współczesne rozumienie przedmiotu psychologii (krótki zarys historyczny psychologii jako nauki) b) psychologia jako nauka o czynnościach człowieka i o człowieku jako ich podmiocie	W1, W2	Wykład
2.	Dziedziny, cele i zadania psychologii współczesnej.	W1, U5	Wykład
3.	Główne kierunki współczesnej psychologii: a) behawioryzm b) psychoanaliza c) psychologia humanistyczna d) psychologia poznawcza	W1, W2, U2	Wykład
4.	Wybrane koncepcje człowieka w psychologii: a) psychoanalityczna koncepcja człowieka - koncepcja człowieka sterowanego przez biologię, ograniczanego przez kulturę b) behawiorystyczna koncepcja człowieka - koncepcja człowieka sterowanego przez środowisko, cechy sytuacji (wzmocnienia) c) koncepcja natury ludzkiej w psychologii humanistycznej - koncepcja człowieka jako wszechwładnego podmiotu d) koncepcja człowieka w psychologii poznawczej - koncepcja człowieka jako badacza, decydenta	W2, U2	Wykład
5.	Miejsce psychologii wśród innych nauk. Powiązania psychologii z innymi naukami.	W1, W2	Wykład
6.	Metody poznawania psychiki (psychologiczne metody badań). Problemy etyczne w badaniach psychologicznych.	W1, U1	Wykład
7.	Organizm jako biologiczna baza zachowania: a) budowa i działanie układu nerwowego b) budowa i zasady działania receptorów c) części składowe układu nerwowego i ich działanie d) zasady funkcjonowania układu nerwowego	W1, U1, U4	Ćwiczenia
8.	Elementarne procesy poznawcze - wrażenia i spostrzeżenia: a) pojęcie wrażeń i ich podział b) wrażliwość i czułość c) właściwości procesów spostrzegania i ich podział d) rola słowa i schematów poznawczych w spostrzeganiu e) uwaga i jej rodzaje	W1, U1, U2	Ćwiczenia
9.	Wyobrażenia i procesy pamięci: 1) wyobrażenia a spostrzeżenia 2) podział wyobrażeń 4) Pamięć a) fazy procesów pamięciowych b) analiza faz procesu pamięciowego c) rodzaje, cechy i typy pamięci	W1, U2, K1, K3	Wykład, Ćwiczenia

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
10.	Czynność myślenia: 1) Myślenie jako czynność umysłowa 2) Struktura czynności myślenia a) informacje jako materiał myślenia (spostrzeżenia, wyobrażenia, pojęcia) b) operacje umysłowe c) reguły sterujące łańcuchem operacji umysłowych 3. Rola myślenia w rozwiązywaniu problemów a) myślenie produktywne i reproduktywne b) fazy rozwiązywania problemów 4. Związek myślenia z mową.	W1, U1, U2, K1	Wykład, Ćwiczenia
11.	Emocje i uczucia: 1. Ogólna charakterystyka procesu emocjonalnego – komponenty emocji: a) znak b) intensywność c) treść 2. Emocje pierwotne i emocje pośrednie (uczucia). 3. Ekspresja emocjonalna. 4. Wpływ procesów emocjonalnych na procesy poznawcze i sprawność działania. 5. Rodzaje procesów emocjonalnych i ich właściwości. 6. Klasyfikacja uczuć i ich rola w życiu człowieka. 7. Kontrola emocjonalna i możliwości modyfikacji procesów emocjonalnych.	W1, U1, U2, U4, K1, K2	Wykład, Ćwiczenia
12.	Procesy motywacyjne: 1. Ogólna charakterystyka procesów motywacyjnych – komponenty emocji: a) użyteczność i prawdopodobieństwo b) kierunek c) natężenie 2. Związek motywacji z procesami emocjonalnymi. 3. Potrzeby i zadania jako źródło aktywności. 4. Związek motywacji z aktywnością człowieka. 5. Sytuacje trudne i ich wpływ na procesy motywacyjne. 6. Frustracja i stres psychologiczny – jak świadomie radzić sobie ze stresem.	W1, U1, U2, K1, K3, K4	Ćwiczenia
13.	Pojęcie i podstawowe prawidłowości uczenia się: 1. Pojęcie uczenia się w psychologii: a) uczenie się jako czynność b) uczenie się jako proces 2. Uczenie się zwierząt i ludzi: a) cechy wspólne b) różnice między uczeniem się ludzi i zwierząt 3. Podstawowe formy uczenia się	W3, U1, U3, U5, K1	Wykład, Ćwiczenia
14.	Przebieg uczenia się i jego wyniki: 1. Etapy uczenia się: a) recepcja (odbiór) materiału b) ćwiczenie i utrwalanie – analiza krzywych uczenia się 2. Organizacja procesu uczenia się a jego wyniki: a) pojęcie transferu i jego rodzaje b) hamowanie proaktywne i retroaktywne c) sposoby organizowania materiału uczenia się 3. Wpływ innych czynników na wyniki uczenia się: a) motywy uczenia się b) znaczenie nagród i kar w procesie uczenia się	W1, W3, U3, U5, K1, K4	Wykład, Ćwiczenia

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
15.	Osobowość i jej składniki: 1. Osobowość 2. Temperament: a) pojęcie temperamentu b) właściwości procesów nerwowych c) typy układu nerwowego wg Pawłowa 3. Zdolności i uzdolnienia 4. Inteligencja 5. Potrzeby 6. Zainteresowania 7. Postawy 8. Obraz samego siebie i obraz świata	W1, W2, U1, U2, U5, K1, K2, K3	Wykład, Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny, Wykład problemowy, Dyskusja
Ćwiczenia	Praca z tekstem, Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Test - egzamin pisemny
Ćwiczenia	Aktywne uczestniczenie w zajęciach; Test - kolokwium pisemne

Literatura

Obowiązkowa

- Kozielecki J. (2000). Koncepcje psychologiczne człowieka. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie „Żak”.
- Malim T., Birch A., Wadeley A. (1995). Wprowadzenie do psychologii. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Przetacznik – Gierowska M., Makiełło – Jarża G. (1989). Podstawy psychologii ogólnej. Warszawa: WSiP
- Rosińska Z.: Matuszewicz Cz.(1987). Kierunki współczesnej psychologii ich geneza i rozwój. Warszawa: PWN.
- Sternberg R.J. (1999). Wprowadzenie do psychologii. Warszawa: WSiP.
- Strelau J., Doliński D. (red.), (2016). Psychologia. Podręcznik akademicki, t. 1. Gdańsk: GWP.
- Zimbardo P.G., Gerrig R.J. (2017). Psychologia i życie. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	8
Ćwiczenia	16
Czytanie wskazanej literatury	20
Przygotowanie prezentacji multimedialnej	16

Przygotowanie do zaliczenia	20
Przygotowanie do egzaminu	25
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 105
Liczba punktów ECTS	ECTS 4

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
PPK_K5_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do utożsamiania się z wartościami, celami i zadaniami realizowanymi w praktyce pedagogicznej, odznaczania się rozważą, dojrzałością i przedsiębiorczością w projektowaniu, planowaniu i realizowaniu działań pedagogicznych z przestrzeganiem zasad etyki zawodowej.
PPK_K5_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do komunikowania się i współpracy z otoczeniem, w tym z osobami niebędącymi specjalistami w danej dziedzinie, oraz do aktywnego uczestnictwa w grupach i organizacjach realizujących działania pedagogiczne na rzecz wspierania rozwoju małego dziecka.
PPK_K5_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do odznaczania się odpowiedzialnością za własne przygotowanie do pracy, podejmowane decyzje i prowadzone działania oraz ich skutki, odznaczania się odpowiedzialnością wobec ludzi, dla których dobra stara się działać, a także wyrażania i modelowania takiej postawy w środowisku specjalistów i środowisku pracy.
PPK_K5_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do ciągłego rozwoju osobistego i zawodowego, podejmowania działań mających na celu ustawiczne uczenie się.
PPK_K5_K06	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do tworzenia i rozwijania wzorów właściwego postępowania w środowisku pracy i życia, podejmowania inicjatyw, krytycznej oceny siebie oraz zespołów i organizacji, w których uczestniczy, przewodzenia grupie i ponoszenia odpowiedzialności za nią.
PPK_K5_U01	Absolwent/ka potrafi samodzielnie wykorzystywać i integrować wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizy i rozwiązywania złożonych problemów edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych, pomocowych i terapeutycznych; ukierunkowywać innych na te zadania w procesie edukacji małego dziecka.
PPK_K5_U06	Absolwent/ka potrafi rozróżnić orientacje w metodologii badań pedagogicznych, formułować problemy badawcze, dobierać adekwatne metody, techniki i konstruować narzędzia badawcze; opracowywać, prezentować i interpretować wyniki badań, wyciągać wnioski, wskazywać kierunki dalszych badań, w obrębie wybranej subdyscypliny pedagogiki.
PPK_K5_U07	Absolwent/ka potrafi komunikować się na tematy specjalistyczne ze zróżnicowanymi kręgami odbiorców, ze szczególnym uwzględnieniem środowisk wspierających i uczestniczących w edukacji małego dziecka.
PPK_K5_W04	Absolwent/ka zna i rozumie biologiczne, psychologiczne, społeczne, filozoficzne podstawy edukacji; istotę funkcjonalności i dysfunkcjonalności, harmonie i dysharmonie, normy i patologie tych procesów w odniesieniu do edukacji małego dziecka.
A3.K1	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do autorefleksji nad dyspozycjami, zasobami i rozwojem zawodowym;
A3.K2	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wykorzystania zdobytej wiedzy psychologicznej do analizy zdarzeń pedagogicznych;
A3.K3	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do ciągłego doskonalenia swojej wiedzy merytorycznej i umiejętności zawodowych.
A3.U1	Absolwent/ka potrafi obserwować procesy uczenia się dzieci lub uczniów i ich konteksty;
A3.U3	Absolwent/ka potrafi skutecznie i świadomie komunikować się z użyciem właściwej terminologii;
A3.U4	Absolwent/ka potrafi rozpoznawać bariery i trudności udziału dzieci lub uczniów w różnych formach aktywności;
A3.U5	Absolwent/ka potrafi rozpoznawać potrzeby psychospołecznego wsparcia dziecka lub ucznia;
A3.U6	Absolwent/ka potrafi zaplanować działania na rzecz rozwoju zawodowego.
A3.W1	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe pojęcia psychologii: procesy poznawcze, spostrzeganie, odbiór i przetwarzanie informacji, mowę i język, myślenie i rozumowanie, uczenie się i pamięć, rolę uwagi, emocje i motywacje w procesach regulacji zachowania, zdolności i uzdolnienia, psychologię różnic indywidualnych – różnice w zakresie inteligencji, osobowości, temperamentu i stylu poznawczego;

Kod	Treść
A3.W3	Absolwent/ka zna i rozumie psychologiczne podstawy procesu uczenia się dzieci lub uczniów: modele uczenia się (konieczne klasyczne, współczesne ujęcia w oparciu o wyniki badań neuropsychologicznych), metody i techniki uczenia się z uwzględnieniem rozwijania metapoznania, trudności w uczeniu się, ich przyczyny i strategie ich przezwyciężania, a także metody i techniki identyfikacji oraz wspomagania rozwoju uzdolnień i zainteresowań;